

ÖNIKA

ningen värmor

eller våra egna liv som öden. Vi gör hopp i sit-coms"

as i plural, hette det i en DN:s roman *Upptäckaren*. Huvud- är själv ordet, i tidigare romaner tad är en styv berättare. Men så en. Det låter tjustigt på något

om fleras ögon är ett gammalt vände det i Alexandriavartetten s till aspekt och så småningom rträtt. Men det är inte vad s Götselius, finner beundrans-

otstridiga historier visar bara /ergeland som det finns berättel-

VERGELAND, om vi nu godtar fik- rrfattaren slår ihjäl honom. Då nom kaka frukost nästa mor- om lever däremot vidare. Vad äga är att det finns lika många som det finns berättare. Och så.

skriver den stol jag ställt fram a berättelser. Somt skulle vara idigt. Förhoppningsvis skulle de s med. Skillnaderna beror på äll och vill se. Det betyder inte ar som stolen. Det är en lackad sittdyna. Jag kan beskriva den e de flesta nöjer sig med det. mplicerad än en stol. En hand- s. Resten fyller vi i åt författa- ed och vänder upp berättelsen si. Vi tvingas oavbrutet att göra honom begriplig. Var läsare eland. Någon riktig Wergeland, and kan inte finnas eftersom ergeland (men väl personer cken betar sig som Wergeland).

IOR? Finns det någon sanning Frågan är om någon bryr sig mes dotter har sin bild och jag rade henne hade träffat henne et att tala om något annat. Han

it släkt och vänner och läsa nier och bra slutsatser. Som i sådana fall vidkänns något inden rätt ofullkomlig. Det finns n den är närmast omöjligt att nå

ska romaner och moderna är örsöker gestalta komplexiteten borras inte i oförenligheterna. en omkring honom eller nerna, självbedrägeriet. En *Bara en mor* är inte tänkbar i Rya-Ryas öde. Och av det kan eller ser våra egna liv som hel- som öden. Vi gör snarare lösa hopp i sit-coms. Krumelurer om vid visslingar sparkas av sce- en.

Vi vill inte veta vilka vi är. Och elst inte veta vilka de andra är. et kan vara den sanning om oss m Kjaerstad levererar, i singu- ris.

Universalism kan ge färre konflikter

De moderna, västerländska samhällena påminner om brokiga mosaiker. I takt med att etniska, kulturella och religiösa minoriteter kräver erkännande och rättigheter, ställs våra samhällen inför nya, ofta inflammerade, motsättningar och konflikter.

Det har blivit liktydigt med humanism och demokrati att hävda att det mångkulturella samhället är av godo och att våra västerländska demokratier mår bäst av att tillerkänna olika minoriteter och särintressen särskilda rättigheter och privilegier. I stället för liberalismens "blinda" likhet inför lagen, har man argumenterat för att verklig frihet, lika möjligheter och jämlikhet bara kan uppstå om minoritetsgrupper medges undantag från vissa lagar, ges privilegier och understöd av olika slag.

Multikulturalister emot liberal demokrati

Bland dem som hävdar att den liberala demokratis principer är förenliga med vissa former av kollektiva rättigheter och undantag för minoritetsgrupper från gällande lag, hör Will Kymlicka, Bhikhu Parekh och Charles Taylor till de mest namnkunniga. Längre har dessa multikulturalister oemotsagda hävdar att den liberala demokratis doktrin om "likhet inför lagen" står hindrande i vägen för minoriteternas inlemmande i samhället. De lagar och etiska principer som västvärlden bekänner sig till skulle alltså utgöra ett hinder för assimilerings (om nu assimilerings över huvud taget är önskvärd, vill säga). På frågan om vad dessa ofta "underprivilegerade" grupper behöver har de västerländska samhällena gärna svarat med krav på mer av särskiljande kulturidentitet i stället för bättre utbildning och en chans att flytta från ghettot.

Det är sant att inte bara västvärlden utan så gott som alla länder i dag är starkt kulturellt diversifierade. Kymlicka lyfter fram en del fakta i *Mångkulturellt medborgarskap* (svensk översättning 1998): världens 184 stater innehåller mer än 600 levande språkgrupper och 5 000 etniska grupper, och i mycket få länder "kan invånarna sägas dela samma språk eller tillhöra samma etno-nationella grupp". Frågan blir då vilken politik västvärldens demokratier ska anamma gentemot olika invandrargrupper, nationella minoriteter och spillror av urbefolkningar, som ställer krav på respekt för kulturella, religiösa och etniska sedvänjor.

Lätt stämpas som rasist

Bland intellektuella och "mainstream"-politiker här bekännelser till multikulturalisternas evangelium varit legio, men samtidigt har det varit svårt att få uppslutning kring dessa tankar bland folk i allmänhet. Å andra sidan är de som vågat säga emot lättträknade, för det är lätt att bli stämpad som rasist om man inte tycker att undantag från laglydnad ska medges på etniska, kulturella eller religiösa meriter.

Brian Barry, professor i filosofi och politisk vetenskap vid Columbia University, har tagit sig en grundlig titt på multikulturalisternas argumentering. *Culture and equality* gör upp med den nuvarande multikulturodoxins argumentering och försvarar en egalitär liberalism för det tjugoförsta århundradet.

Ian Shapiro har träffande karakteriserat Barrys bok: "It is accessibly written and often brutally funny. It is vintage Barry."

Universalism kan göra Västerlandet mer rättvist, hävdar Brian Barry.

Barrys bok är ett av få verkligt gedigna inlägg i debatten från egalitärt håll. Med tung filosofisk och idéhistorisk arsenal går han till stormots mot "the pop academics and their journalistic hangovers-on" för deras attack på vad de kallar upplysningsprojektet.

För Barry är upplysningens kamp för likhet inför lagen och lika rättigheter fortfarande det bästa svaret på det moderna samhällets problem. Men för multikulturfolket måste kulturellt differentierade rättigheter upp på dagordningen. Barry hävdar att "the politics of difference" is a formula for manufacturing conflict, because it rewards the groups that can most effectively mobilize to make claims on the polity, or at any rate it rewards ethnocultural political entrepreneurs who can exploit its potential for their own ends by mobilizing a constituency around a set of sectional demands".

Parallella världar en fälla

Multikulturalism är en fälla, särskilt om den tillåter – som i det ottömanska imperiet – grupper att leva i parallella världar. I ett sådant samhälle befrämjas inte tillit och samarbete; en stat som är "a community of communities" (Parekh), är inte längre en stat. Barry betonar i stället hur viktigt det är för ett samhälle att alla har "a stake in the commons". Bästa sättet att försäkra sig om detta är att se till att "there actually is a 'common'".

För den som har tröttnat på multikultutugget är Barrys bok en lisa att läsa. Han ger en fullständig kritik av multikulturalismens idéer, försvarar den egalitära liberalismens grundläggande tankar som ett sätt att uppnå lika möjligheter för alla, och han visar att multikulturalisterna i själva verket ofta missar sig på minoritetsgruppernas problem. I stället för att vara rotade i kultur eller religion, hänger de ihop med social ställning eller utbildningsnivå.

En universalistisk politik, som behandlar alla lika utan hänsyn till kultur eller religion, skulle i själva verket betyda mer för dessa grupper än vilken särbehandling som helst.

Den demokratiska ideologin, tanken om allmänniskors lika rättigheter och skyldigheter, och den västerländska moraluppfattningen är bättre än de uppfattningar som världen i övrigt håller sig med – det måste vi, i likhet med Voltaire, våga hävda, också i vårt umgänge med våra samhällens nya medborgare.

KAI SVENSSON

Världen

TV, "Vad vi ser nu är typ av ojämnt klädd den svagare sidan i den kringgår den s genom att utnyttja tekniker vinnningar för att verka d motsidans hjärtan och sinu

Det skriver Murray Sayle veteran bland krigsreportra Vietnamkrigets dagar i det kanska magasinet *Prospect* "Televisionen, det minst tiska mediet har fortfarande fattat hur lätt det kan kapas rorister."

Sayle hävdar att han och journalister redan under Vi kriget, när han arbetade Londontidningen *Sunday* iakttag hur Vietcong infö attacker hade en listig ins hur tv-bolagens program såg ut i New York. Han reflektionen att tidningarna de med journalistik medar sionens nyheter började bli business nyheter.

Den tendensen har bara sedan dess, skriver Sayle. Va i dag är en "Made for tel terrorism". Marginaliserade och förbittrade terroristgrupper arbetar nu direkt med attacker för televisionens nyheter för att väcka uppmärksamhet och vinna sympatisörer bland medvetare grupper för sin sak. Receptet fanns redan hos ryska nihil på 1800-talet som talade "handlingens propaganda", sig, som Lenin uttryckt mindre om att väcka genom sina dåd än att visa inte är maktlös.

De eftertänksamma ord analyserna genom det s ordet i efterskott tjänar lite t en terroristattacker, anser Sa har våra sinnen redan övö mats av väl regisserade bild "den kapade televisionen".

"Den ka

TREDJE VÄRLDEN. I gens *Neue Zürcher* ung skriver Urs e att världen nu

Stöd Hj

Stöd Hj

Stiftelsen Hjärtfonti kunskap om hur hj

www.hjartfonti.se